

International Journal of Language Education and Teaching
Volume 1 / 2013

GÜZEL VE ETKİLİ KONUŞMADA YAZINSAL NİTELİKLİ ÇOCUK KİTAPLARININ YERİ

İlke ALTUNTAŞ

Research Assistant

Ankara University

Department of Turkish Education

ÖZET

Konuşma, bireyin başkalarıyla iletişim hâlinde olmasını, yaşantılarını paylaşmasını dolayısıyla sosyalleşmesini sağlayan beceridir. Çünkü günün büyük çoğunluğu diğer bireylerle konuşularak geçirilir. Dolayısıyla bireyin yaşamını sağlıklı ve düzenli bir şekilde sürdürebilmesinin diğer bireylerle konuşmasına bağlı olduğu söylenebilir. Bireylerden beklenen, çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurması ve bunun sonucu, içinde yaşadığı topluma uyum sağlamasıdır. Bunun için de söyleyeceklerini tam, güzel ve etkili bir şekilde anlatması gerekir. Güzel ve etkili konuşmanın temelleri okul öncesi dönemde atılır. Erken çocukluk döneminden başlayarak yazınsal nitelikli kitaplarla buluşan çocuğun güzel ve etkili konuşma becerisini edinebileceği ve yaşamının diğer evrelerinde bu beceriyi geliştirebileceği söylenebilir. Bu doğrultuda yapılan çalışmada güzel ve etkili konuşmanın incelikleri, güzel ve etkili konuşmada yazınsal çocuk kitaplarının yeri, aile ve öğretmenin rolü üzerinde durulmuştur. Çalışmanın amacı, güzel ve etkili konuşmada yazınsal çocuk kitaplarının yerini ve önemini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Konuşma, çocuk kitapları, yazınsal metin.

THE PLACE OF LITERACY GRADE CHILDREN BOOKS IN RHETORIC

ABSTRACT

Speaking is a skill that enables individual to keep in touch with others and to share his experiences. Speaking allows individuals to socialize. Because most of the day is spent on talking with others. Accordingly it can be said that an individual's maintaining his/her life healthy and regularly depends on speaking to others. What is expected from individuals is forming good relationships with others thus being attuned to the society. In order to do this, she/he need to express clearly and effectively what she/he wants to say. The foundations of good and effective speaking are laid in preschool. It can be said that a child who first met books of literary value in preschool stage can acquire good and effective speaking skill and develop this skill in further stages of his/her life. In this study which is prepared in this direction, key features of good and effective speaking and the place and importance of children's books, the role of parents and teachers in good and effective speaking are emphasized. The aim of the study is to put forth the place and importance of children's books in good and effective speaking.

Key Words: Speaking, childrens' book, literary texts.

Giriş

Birey, toplumsal yaşamının gereği duygularını, düşüncelerini, düşlerini başkalarıyla paylaşır. Gereksinmelerini gidermek için toplumdaki diğer bireyler ile etkileşime geçer yani sözlü veya yazılı olarak iletişim kurar. Bireyin en çok kullandığı iletişim yolu ise konuşmadır.

Konuşmanın, bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerinde köprü işlevi gördüğü söylenebilir. Ammelburg'a (2003) göre *köprü* olma işlevi olmasaydı bağlantı kurma, iletişim kurma gibi kavramlar soyut birer kavram olmaktan öteye kolay kolay gidemezdi. Konuşma; duyguların, düşüncelerin, isteklerin ve düşlerin diğer bireylere iletilmesi yönüyle toplumsal bir nitelik taşır. Bu nedenle konuşmanın, bireyin toplumsallaşması için en önemli etkenlerden biri olduğu ve toplumda yer edinmesinde, benliğini koruyabilmesinde en önemli araç olduğu söylenebilir.

Bireyin yaşamını sağlıklı ve düzenli bir şekilde sürdürebilmesi diğer bireylerle konuşmasına bağlıdır. "Çevresiyle düzenli bir iletişim kuramayan insan, zihinsel ve psikolojik sorunlar yaşayabilir. İletişim, toplum içinde yaşayan insanın kendisini doğru, güzel ve etkili bir şekilde anlatabilmesi için mutlaka gerekli olan bir süreçtir" (Temizyürek, 2007, s. 116). Bu nedenle bireylerin duygu, düşünce, istek ve beklentilerini karşısındakilere açık, anlaşılır ve etkili bir şekilde anlatabilmesi; kısacası yaşamın her alanında her zaman güzel ve etkili konuşabilmesi beklenir.

Güzel ve etkili konuşma becerisine sahip bireyler, yaşamlarını istedikleri doğrultuda yönlendirebilirler, yaşamlarındaki olumsuzlukları olumlayabilirler. Güzel ve etkili konuşmanın temelleri okul öncesi dönemde atılır. Erken dönemden başlayarak yazınsal nitelikli çocuk kitaplarıyla buluşan çocuğun güzel ve etkili konuşma becerisi edinebileceği ve yaşamının diğer evrelerinde bu beceriyi geliştirebileceği söylenebilir. Belirtilenlerden hareketle yapılan çalışmada güzel ve etkili konuşmanın incelikleri, güzel ve etkili konuşmada yazınsal çocuk kitaplarının yeri, aile ve öğretmenin rolü üzerinde durulmuştur. Çalışmanın amacı, güzel ve etkili konuşmada yazınsal çocuk kitaplarının yerini ve önemini ortaya koymaktır.

A. Güzel ve Etkili Konuşmanın İlkeleri

Güzel ve etkili konuşma kısaca, toplumdaki bireylerle sağlıklı etkileşim kurabilmek için bireyin başkası ya da başkaları karşısında anlatmak istediklerini açık, anlaşılır ve etkileyici bir şekilde anlatabilmesi olarak tanımlanabilir. Fakat bu tanım, güzel ve etkili konuşma için yeterli değildir. Uluç'a (2006) göre güzel konuşmanın temelinde dili kullanabilme yatar ve bu da geniş bir birikime sahip olmayla birlikte yerel ağız özelliklerinin kullanılmamasına, telaffuza, vurgu ve tonlamaya özen göstermeyle olur. Dervişoğlu ve Yılmaz (2004, s. 18-21) güzel ve etkili konuşmanın kendine özgü ilkeleri olduğunu belirtmiş ve bu ilkeleri aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- Doğru ve güzel konuşmanın ilk şartı dinlemesini bilmektir.
- İkinci şartı, konuşmanın sağlam ve sistemli bir düşünceye dayanmasıdır. Düşünerek konuşma esas olmalıdır.
- Sözcük dağarcığı zengin olmalıdır.
- Sözcükleri doğru söylemeye özen gösterilmelidir. Şive ve ağız özellikleri yansıtılmamalıdır.
- Söz, düşünceyi açık ve net ifade edebilmeli, anlaşılır ve tatmin edici bir özellik taşımalıdır.
- Cümleler anlatım bozukluğu içermemeli, çok uzun cümleler yerine kısa cümleler kurulmalıdır.
- Konuşmada mimik ve jestlerden sözün içeriğine uygun bir şekilde yararlanılmalıdır.
- Konuşma, ne doyurmayan bir kısalıkta ne de sabır taşıracak uzunlukta olmalıdır.

Özkırımlı'ya (1994, s. 150-152) göre;

- Konuşmanın belli bir amacı olmalıdır.
- Konuşmada üsluba; diksiyona, vurgu ve tonlamalara, cümlelerin uzunluğuna dikkat edilmelidir.
- Konuşmaya uygun beden dili kullanılmalıdır.

Sever de (1998, s. 6-7; 2008, s. 76-77) konuşmanın anlaşılır, güzel ve etkili olabilmesi için bazı ilkelerin davranışa dönüştürülmesi gerektiğini belirtmiş ve bunları sıralamıştır:

- Sözcükleri doğru ve anlaşılır biçimde söyleme
- Açık, anlaşılır, doğru cümleler kurma
- Sözcük ve cümleleri anlamına göre vurgulama
- Konuya ve konuşmanın düzeyine uygun bir tonla (ağırbaşlı, neşeli, duygulu, saygılı vb.) konuşma
- Konuşmanın akışını bozacak duraksamalar yapmama, konu dışına çıkmama
- Söz, jest, mimik uyumunu sağlayarak konuşma

- Tekrarlara, yerel ağız ve argo söyleyişlere yer vermeden konuşma
- Konuşurken gereksiz sesler çıkarmama, gereksiz ayrıntılara girmeme
- İşitilebilir bir sesle konuşma
- Konuşmayı yeri geldiğinde dinleme ilkelerine uyarak tamamlama

Pilancı ve Caykavtar (2008, s. 262) ise güzel ve etkili konuşma için bazı önemli noktalara değinmişlerdir:

- Okuma alışkanlığı kazanılmalıdır.
- Konuşulan dilin ses ve söyleyiş özellikleri, söz varlığı kazanılmış olmalıdır.
- Küfürlü ve argo konuşulmamalıdır.

Birçok görüş, güzel ve etkili konuşma için pek çok unsurun ve koşulun bir arada bulunması gerektiği konusunda birleşmektedir. Konuşmanın içeriği, söz varlığının varlığı, anlatıma uygun beden dilinin kullanılması, söyleyişe (telaffuz), vurgu-tonlamaya ve duraksamalara özen gösterilmesi belirtilen unsurlar arasında ortak olanlardır.

B. Güzel ve Etkili Konuşmada Yazınsal Nitelikli Çocuk Kitapları

Çocuk kitaplarının kendine özgü incelikleri olan, çocuğu, onun gelişim özelliklerini, dil ve anlam evrenini odağa alan ve sanatsal bir kaygı taşıyan yazınsal ürünler olduğu söylenebilir. “Nitelikli sanatçı duyarlılığı ile hazırlanmış çocuk kitapları; anadilinin yapısının, kural ve anlatım olanaklarının çocuklara sezdirilmesi ve kavramlaştırılmasında başat bir sorumluluk üstlenir. Onlara, anadillerini doğru kullanma bilinci ve duyarlılığı kazandırır.” (Sever, 2013, s. 91).

Çocuk, öykünerek anadilini, konuşmayı öğrenir. Çocuğun ilk öykündüğü en yakınındaki anne, babası ya da ailenin diğer üyeleridir. Daha sonraki öykünmesi öğretmeninedir. “Modeller kadar çocuklara sunulacak zenginleştirilmiş dil çevreleri de onların dili kazanmalarında ve yaratıcı şekilde kullanmalarında destekleyici etkenlerdir” (Güven ve Bal, 2000, s. 13). Zenginleştirilmiş dil çevresinden kasıt, okul öncesinden başlayarak çocuğun birden çok dilsel uyaranla karşılaşmasıdır. Bunu sağlayacak en önemli öğelerden biri yazınsal nitelikli çocuk kitaplarıdır.

Kitaplar anlama, anlatma becerilerinin gelişmesi, dilin anlatım inceliklerinin ve gücünün kavranması adına oldukça önemli modeller, uyaranlardır. Yazınsal nitelikli çocuk kitapları “Anadilinin söz varlığını çocuklara tanıtan, anlatım gücünü örneklendiren birer araç olarak çocukların karşılaştıkları, basılı ilk özgün dil modelleridir” (Sever, 2012, s. 149).

Çocuğun söz varlığının varsillaşmasına, dilin olanaklarının kavranmasına olanak sağlayan yazınsal çocuk kitapları, anadilin gelişmesine yardımcı olacaktır. Çünkü “Çocuk dile ne kadar egemen olursa düşüncelerini o kadar iyi ifade eder, düşünceleri geliştikçe dili de gelişir” (Ergenç, 2002, s.128,132).

Erken çocukluk döneminde (iki yaşından başlayarak) konuşma becerisinin gelişimi oldukça hızlıdır. Çocuk, dil bilgisi yapısına uymasa da 3 ya da 4 sözcükten oluşan birleşimler kurabilir. Sever (2012) zengin uyaranlı ortamlarda çocuğun sözcük dağarcığının 900 sözcüğe kadar ulaşabileceğini söyler. Dört-beş yaşına gelen çocuk, artık dil bilgisi açısından doğru tümceler kurar ve çok uyaranlı etkileşim ortamlarında sözcük dağarcığı 2000-2500 sözcüğe kadar ulaşabilir (Sever, 2012). Buradan çok uyaranlı ortamlarla yani yazınsal metinlerle karşılaşan çocuğun sözcük dağarcığının varsillaşabileceği, dil gelişiminin sağlanabileceği, güzel ve etkili konuşma için önemli kazanımlar elde edebileceği sonucu çıkarılabilir.

Bu noktada anne, babalara ya da ailenin diğer üyelerine önemli görevler düşmektedir. Çünkü özellikle okul öncesi dönemdeki çocuklarla sayısmaca, bilmece, tekerleme gibi dilsel ürünleri söyleme çalışmalarının yapılması önemlidir. Bu çalışmalar aracılığıyla çocuk, birçok sözcüğün söyleyiş özelliğini, ünlü ve ünsüzlerin doğru boğumlandırılışını sezinler. Anne, babalar bu dilsel ürünlerdeki sözcükleri önce kendileri doğru ve anlaşılır biçimde söylemeli; jest ve mimiklere dikkat etmeli, daha sonra çocuklarla birlikte söyleme çalışmaları yapmalıdır. Sayısmaca, bilmece ve tekerlemeler, çocukların dinleme ve konuşma becerisinin gelişimine katkı sağlar. Aynı şekilde öykü, şiir, masal gibi diğer ürünlerin de belirli söyleyiş özelliklerine dikkat edilerek okunmasının konuşma becerisinin gelişimi açısından oldukça önemli olduğu söylenebilir.

Okul çağına gelen çocuğun anlatıları benzetmelerle, deyimlerle, ikilemelerle varsillaşmaya başlar. Okul çağının ilk yıllarından başlayarak çocuğun dilin yetkin biçimde kullanıldığı, dil duyarlığı ve bilinciyle üretilen değişik türde metinlerle buluşturulması, onun anadili sevgisini pekiştirerek temel dil becerilerinin gelişimine katkıda bulunacaktır. Bu sayede anlatma becerisi olan konuşmanın gelişebilmesi ve çocuğun ileriki yaşamında etkili konuşabilmesi adına önemli adımlar atılmış olacaktır.

Yazınsal metinlerdeki kavram varsillığı çocuğun söz varlığını genişletecektir. Böylelikle güzel ve etkili bir konuşma için gerekli olan dinleyicilere uygun bir içeriğin ve amacın hazırlanması, iletilerin açık olması gibi koşulların gerçekleştirilebilmesi için zemin hazırlanmış olacaktır. Yazınsal metinler, çocuğa güzel ve etkili bir konuşma için düşsel ve düşünsel alt yapı hazırlayacaktır.

Yazınsal çocuk kitaplarındaki benzetmeler, imgesel aktarımlar, kişileştirmeler, betimlemeler, ikilemeler, pekiştirmeler, ünlemler, yansıma ve karşıt anlamlı sözcükler, atasözleri, deyimler, kalıp ve kalıplaşmış sözler anlatımın güçlü ve etkili olmasını sağlayan unsurlardır. Bu tür kitaplarla buluşan çocuğun ileride etkili ve güçlü bir anlatıma sahip olmasının olanaklı olduğu söylenebilir.

Metinlerdeki ayrıntıdan, gereksiz sözcük ve bağlaçlardan, eskimiş ve yabancı sözcüklerden, argo söyleyişten arındırılmış tümceler, yalın ve etkili bir anlatımın nasıl olması gerektiğine ilişkin ipuçları sunacak, örnek oluşturacaktır.

Çocuklarla buluşturulan bir şiir ise duygu, düşüncelerin az ve öz ancak ne denli etkili ve güzel anlatılabileceğini somutlamış olacaktır. Şüphesiz güzel ve etkili bir konuşmadan beklenen de anlatılmak istenenin gereksiz ayrıntılara kaçmadan, dağıtılmadan, süre iyi ayarlanarak kısa, güzel ve etkili anlatılabilesidir. Bu noktada da ailenin ve öğretmenin sorumluluğu büyüktür. Önemli olan; çocuğa bu kazanımları sağlayabilecek yazınsal nitelikteki kitapların seçimi, sunumu ve çocuğun okul dışında da bu tür kitapları okumaya isteklendirilmesidir.

Okul çağındaki çocuğun önündeki en büyük model öğretmenidir. Çocuk, öğretmen(ler)ine öykünür. Öğretmenin vurgu, tonlama, ulama, durak gibi söyleyiş özelliklerine, gerektiği yerlerde uygun beden diline dikkat ederek seslendirdiği yazınsal metnin çocuklara güzel ve etkili konuşma becerisinin kazandırılmasına ve geliştirilmesine yönelik temel oluşturacağı söylenebilir. Çünkü “İyi bir konuşmacı; söyleyiş, vurgu, tonlama, ulama, durak becerilerini konuşmada bütünleştirmesini bilmelidir. Konuşma sırasında, bütünleştirilen bu becerilere, beden hareketlerinin de sözün anlamını pekiştiren anlama güç katan bir biçimde katkı sağlaması beklenir” (Sever, 1998, s. 11).

Türkçe dersinin bilgi değil beceri dersi olduğu uzmanlarca kabul edilir. Bu nedenle Türkçe dersinin öğretici metinlerle değil de çocuğun bilişsel, duyuşsal ve dilsel gelişimine uygun yazınsal metinlerle yapılması, çocukların dil becerilerini geliştireceği ve Türkçe öğretimini geleneksel anlayıştan kurtaracağı söylenebilir. Çünkü öğretici metinlerle işlenen ders, çocuğa duyma ve düşünme sorumluluğu vermenin tersine çocuğun düş ve düşünce gücünün sınırlandırılmasının, kavram varsılığının körelmesinin en baş nedenlerinden biri olarak gösterilebilir. Güzel ve etkili konuşma için düşsel ve düşünsel gücün, kavram varsılığının ne denli önemli olduğu açıktır. Okul öncesi dönemden başlayarak duygu ve düşüncelerini doğru ve etkili anlatma çalışmaları yapmayan çocuğun ileriki yaşamında kendini, duygu ve düşünceleri, düşlerini etkili bir şekilde ifade etmesinin güç olduğunu söylemek olanaklıdır.

Belirtilenlerden yola çıkarak güzel ve etkili bir konuşmanın içeriği, amacı için gerekli olan söz varlığının varsılığı; neyi, ne zaman konuşulmasını sağlayan düşüncenin yapılandırma ve kavram tasarımı süreci; yerel ağız özellikleri taşımayan anlatım, sözcüklerin doğru söylenişi, boğumlandırılması; konuşmayı etkili kılan yerinde vurgu, tonlama ve duraksamalar; anlatılanı çarpıcı ve güçlü kılan imgesel anlatım; çeşitli dilsel ürünlerden (benzetmeler, imgesel aktarımlar, kişileştirmeler, betimlemeler, ikilemeler, pekiştirmeler, ünlemler, yansıma ve karşıt anlamlı sözcükler, atasözleri, deyimler, kalıp ve kalıplaşmış sözler) yararlanma yazınsal nitelikli çocuk kitaplarının ve bu kitapların çocuklarla buluşmasını sağlayan büyüklerin sunduğu olanaklarla sağlanabilir.

Bu kitaplar, güzel ve etkili bir konuşmanın alt yapısını hazırlamada en önemli araçlar arasındadır. Çünkü çocukluk yıllarında karşılaşılan modeller, uyarılar yaşamın diğer evrelerinde becerilerin, davranışların kazanılmasında, geliştirilmesinde oldukça etkilidir (Sever, 2012).

Sonuç

Her bireyin konuşma yetisiyle dünyaya geldiği ve önce ailesinden sonra çevresinden konuşmayı öğrendiği bilinir. Bireyin çevresinden öğrendiği konuşmayı geliştirebilmesi, güzel ve etkili konuşma becerisine sahip olabilmesi için yazınsal kitapların, metinlerin tanıklığında aileye ve öğretmene görevler düşmektedir. Çünkü güzel ve etkili konuşma bir yeti değil beceri işidir. Özkırmı (1994) ve Sever (1998) güzel ve etkili konuşmanın bir yetenek, bir Tanrı vergisi olmadığını bu becerinin gelişebileceğini belirtir.

Genelde Türkçe eğitimindeki özelde konuşma eğitimindeki amaç, bireyin kendisini karşısındakine ya da karşısındakilere etkili ve doğru bir biçimde anlatmasıdır. Türkçe eğitimi sürecinde çocuğun yazınsal metinlerle buluşmasının oldukça önemli olduğu söylenebilir. Okul öncesinde ve okul çağında yazınsal metinlerle buluşan çocuk güzel ve etkili konuşmaya özgü incelikleri sezinleyecektir. Çocuk, bu tür kitaplarda güzel ve etkili konuşmanın nasıl olması gerektiğine ilişkin ipuçları bulacaktır. Bu kitaplar, güzel ve etkili konuşma için alt yapı oluşturarak gerekli olan durumların, inceliklerin yerine getirilmesine zemin hazırlayacaktır.

Çocuğun güzel ve etkili konuşma becerisi kazanmasının, ileriki yaşamında bu beceriyi geliştirmesinin ve yaşamın tüm evrelerinde kullanabilmesinin oldukça önemli olduğu söylenebilir. Çünkü bu beceri, günlük yaşamda bireye, diğer bireylere karşı kendini daha iyi ve daha rahat ifade etmesini, dilini ve düşüncelerini daha yetkin kullanmasını, başkalarıyla empati kurmasını, kendine özgü konuşma biçimi yaratmasını, her alanda başarı kazanmasını sağlar. Güzel ve etkili konuşan birey, içinde bulunduğu çevrede hemen dikkat çeker; diğer bireylerin saygısını, güvenini kazanır. “Güzel ve etkili konuşma hedef kitle önünde olumlu etkiler uyandırır. Bunun sonucu olarak insanlarla ilişkiler güçlenir” (Calp, 2010, s. 259). İlişkilerin güçlü olması demek iletişimin güçlü olması demektir. İletişimin güçlü olması da toplumsal uyumun sağlanmasına, bireylerin ve toplumun güçlü olmasına yardımcı olabilir. Çünkü iletişim becerilerinin gelişmediği ortamlarda bireyler sorunlarını, çatışmalarını kaba güç kullanarak çözmeyi yeğleyebilirler. Özlü bir belirlemeyle güzel ve etkili konuşmanın bireyin yaşamında ne denli önemli olduğu ve bundan dolayı erken çocukluk döneminden (2-6 yaş) (Gander ve Gardiner, 2010; çev: Bekir Onur) başlayarak yazınsal nitelikli çocuk kitaplarının çocuğun yaşam alanına sokulması gerektiği söylenebilir.

Kaynaklar

Ammelburg, G. (2003). *Konuşma Sanatı- Konuşmacı Eğitimi* (Çev. Yıldırım, N.). İstanbul: Doruk Yayıncılık.

Calp, M. (2010). *Özel Eğitim Alanı Olarak Türkçe Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Dervişoğlu, İ. ve Yılmaz, M. Y. (2004). *Güzel ve Etkili Konuşma-Kurallar, Egzersizler, Metinler*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Ergenç, İ. (2002). Anadilinde (Türkçe) Yapılan Eğitimin Kavram Geliştirme Ve Düşünce Üretimindeki Etkisi. *Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarını Uluslararası Bilgi Şöleni: Bildiriler Kitabı* (Yayıma haz.: Kültür Bakanlığı). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 129 -135.

Gander, M. J. ve Gardiner, H. W. (2010). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*. (Çev: Bekir Onur). Ankara: İmge Kitabevi.

Güven, N. ve Bal, S. (2000). *Dil Gelişimi ve Eğitim: 0-6 Yaş Dönemindeki Çocuklar İçin Destekleyici Etkinlikler*. İstanbul: Epsilon Yayını.

Özkırımlı, A. (1994). *Dil ve Anlatım*. Ankara: Remzi Yayıncılık.

Pılancı, H. ve Cavkaytar, S. (2008). Türkçe Sözlü ve Yazılı Anlatım. İçinde H. Pılancı (Ed). *Sözlü Anlatım (Konuşma)*. (255-279). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 786.

Sever, S. (1998). Dil ve İletişim (Etkili Yazılı Ve Sözlü Anlatım). Ankara: *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 31, 1-18.

Sever, S. (2008). Türkçe Sözlü ve Yazılı Anlatım. İçinde Ş. D. Belet (Ed.). *Sözlü Anlatım (Konuşma)*. (s. 63-85). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 971.

Sever, S. (2012). *Çocuk ve Edebiyat*. İzmir: Tudem Yayıncılık.

Sever, S. (2013). *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü*. İzmir: Tudem Yayıncılık.

Temizyürek, F. (2007). İlköğretim İkinci Kademedeki Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(2), 113-131.

Uluç, E. (2006). *Sıradan Biri Olmak İstemiyorum... Güzel Konuşmak İstiyorum!*. İstanbul: Carpe Diem Kitap.